

Hep Stars och Irlands kanoner

-Vad är det? ropade jag upp i trappan.

-Vad då?

-Skivan? undrade jag.

Men jag var så otålig att jag inte väntade på svar utan sprang upp till henne och kom in så fort att popidolernas bildflak på väggarna fladdrade av min instörtning.

-Är du knasig på något vis? Det var Hep Stars.

-Nej.

-Akta mina bilder. Det var Hep Stars. Tror du inte din egen dotter?

Det var Hep Stars.

De sjöng "I natt jag drömde".

Men det var likafullt en av mina gamla irländska älsklingsmelodier. Det var gråsvart vinter utanför fönstret, men jag envisades med att tänka på aprilkvällarna i Dublin på Irland, inte i något vackert litet hus utan i ett stort skjul av korrugerad plåt ute i Howth vid Dublinbuktens snorgröna hav, där ett stort band satt och spelade och sjöng, timme efter timme...

Och mest sjöng de denna melodi som nu nått svensktoppen.

Jag försökte undersöka saken.

Det är en irländsk visa som jag inte vetat namnet på men kunnat orden till – i det närmaste i alla fall.

Att jag inte vetat vad den heter beror delvis på att jag köpte en skiva där den är med, men inte förvånande lyckas irländare med saker som nästan inga andra går i land med, så till exempel också att på grammofonskivor klistra etiketterna på fel sida så att den som vill försöka följa med och veta vad saker heter på tredje eller fjärde bandet kommer nära själsligt sammanbrott.

Därför har jag aldrig kunnat ta reda på vad denna sång heter, och så hör jag den på skivspelaren uppe i det popöversållade rummet, nu en morgon i januari...

På svenska handlar den som bekant om fred. Snudd på protestsång.

På Irland handlar den om frihet och krig.

Jag undrar vilka vägar den gått innan den blivit Cornelis Vreeswijks och hamnat på svenska toppen.

Den börjar likadant på Irland, med att en flicka (en skillnad: det är en flicka som sjunger den där) berättar att hon haft en dröm. Hon har drömt att Irland är fritt igen, hon har drömt om upproret "98" (= 1798), och det är inte lite blodigt hon drömmer.

Hon har hört kanonerna dåna, och därvid har stilla och djup glädje gripit hennes hjärta, för hon har förstått att pojkar är ute igen och slåss för Irlands frihet, med "fader Murphy vid sin sida och gröna fanor smällande i blåsten", och alla har varit glada att få dö för Irlands frihet.

Aldrig glömmar jag dimslöjorna och det andäktiga, fullpackade surret inne i det stora plåtskjulet i Howth utanför Dublin där denna sånggrupp uppträdde, heller aldrig flickan när hon sjöng: en liten tanig långhårig flicka, bland de första flickor i den hårda konkurrensen (blåsvart hårt över kornblå ögon, och så de rödhåriga) karlar tittade förbi när de kom in.

Men när hon blundade och sjöng fanns inga andra kvinnor i det skjul.

Det var lite bisarrt att hon sjöng om "kämparna från Wexford", om "slaget på Vinegar Hill" (Ättikskullen) och om hur glad hon blev när hon hörde Irlands kanoner mullra igen. Så översätts den, alltjämt som en dröm i början, av en stor och kraftig man och blir bisarrt nog en fredsvisa, vilket kanske är lika bisarrt och visar en utveckling mot lugnare tider.

Hur som helst är det ett underbart öde för en bit uppe i svensktoppen.

PS.

Till slut stod jag inte ut längre.

Jag kom på att jag 1966 egentligen inte gav mig själv något i julklapp just och tyckte att det kunde vara bra skoj att 1967 ringa till Howth utanför Dublin och fråga vad sången hette.

Jag kom fram till restaurangen och frågade vad den där biten hette. Vilken? Jag sjöng den, det kom störningar, så jag fick sjunga den ännu högre, tills jag hörde rösten på andra sidan två hav (Nordsjön och Irländska sjön) ta upp den och sjunga med. Det var mannen som skötte baren där borta, hörde jag. Vi stod och sjöng ihop en stund.

–Ja, just den, sade jag.

–Den heter Gra-mo-chroi, sade han, och det tog en lång tid att stava detta interurbant.

–Vad är det med den? undrade han.

–Den är på topp i Sverige, svarade jag.

Och tillfogade:

–Hep Stars sjunger den.

Men han lade snabbt på luren, för det började komma gäster, sade han, och han kunde inte stå och sjunga med Sverige hela kvällen.

Jolo

Dagens Nyheter 21 januari 1967

Det stämmer som Jolo skriver att melodin till "I natt jag drömde" är en irländsk folkvisa, "Last night I had a happy dream", med okänd upphovsman, troligen från 1800-talet. Den iriska titeln "Grá mo chroí" betyder ungefär "mitt hjärtas kärlek".

1950 tog den amerikanske countrysångaren Ed McCurdy upp låten och gav den en ny fredlig text, "Last night I had the strangest dream". Den växte i popularitet och sjöngs i början av 1960-talet av Pete Seeger och de flesta andra i den amerikanska freds rörelsen. I Sverige snappades låten upp av holländaren Cornelis Vreeswijk, som gav den en svensk text och sjöng in sången tillsammans med Ann-Louise Hanson. Den fick två veckor på svensktoppen våren 1965, men blev inte en stor hit i Sverige förrän den togs upp av Hep Stars, som från 7 januari 1967 låg på svensktoppen i 17 veckor. Till dags dato har sången översatts till 76 språk.

Den engelska versionen fick på 1960-talet en ny, sista vers, skriven av Linda Hirschorn. Där vaknar sångaren ur drömmen och övergår till ickevåldskamp. Tillägget gillades aldrig av McCurdy, som till sin död blygsamt hävdade att hans version hade varit perfekt som den var.

LAST NIGHT I HAD A HAPPY DREAM (Grá Mo Chroí)

Okänd irländsk upphovsman, 1800-talet.

Last night I had a happy dream, though restless where I be
I dreamed again, brave Irishmen, had set old Ireland free
And how I got excited, when the cannons loud did roar
Oh Gra mo chree, I long to see, old Ireland free once more.
/.../

LAST NIGHT I HAD THE STRANGEST DREAM

Text skriven 1950 av countrysångaren Ed McCurdy (1919–2000).

It's true we've had brave Irishmen as everyone must know
O'Neil, O'Donnell, Sarsfield too, Lord Edward and Wolfe Tone
Also Robert Emmett who till death did not give o'er
Gra mo chree, I long to see, old Ireland free once more.
/.../

I NATT JAG DRÖMDE

Svensk text av Cornelis Vreeswijk 1964.

I natt jag drömde, något som jag aldrig drömt förut.
Jag drömde det var fred på jord, och alla krig var slut.
Jag drömde om en jättesal, där stadsmän satt i rad
Så skrev de på ett konvolut, och reste sig och sa:

"Det finns inga soldater mer, det finns inga gevär.
Och ingen känner längre till, det ordet militär"

